

Mi az a Kukolla?

Balázs Géza említi a Pálinka-Kislexikon c. könyvében a 68. oldalon: „A korszak nevezetes népi építészeti emléke a – településszerkezetben a portától elkülönülő – pálinkafőző kunyhó. A népi építészet kutatói elsősorban Nyugat-Magyarországról mutatták be a pálinkafőző kunyhót. Ilyen kisebb egyéni főzdek lehettek a Balaton-felvidéki kukollák (kukullók). Vajkai Aurél (1939) csereszegtomaji adatai ugyanezt látszanak alátámasztani: Helyenként a pálinkafőzőházak (kukolla) is megmaradtak, ma limlomot, fát, egyebet tárolnak benne.”

Az én falumban (Gyulakesziben) is állt valaha egy „Kukolla”, történetesen a szülőházam szomszédságában. [Nomen est omen – vagy predestináció? ☺]

Milyen eredetű a Kukolla szavunk?

Szintén Balázs Gézától tudjuk, hogy az „alkohol” szavunk az arab 'al kholu' szóra vezethető vissza – „finom por” jelentésben használták, de valahol olvastam, hogy a rózsa olaj lepárláskor a „párlatot” is így nevezték, jelentése: „a dolgok lényege”.

Al kholu –► kukolla / pálinkafőző kunyhó, a hol a „dolgok lényege születik.” ☺

Azért lett „Kukolla” a magánfőzőket segítő honlapom címe, hogy egyrészt emléket állítsak ezeknek a „pálinkafőző kunyhóknak”, - mint a magánfőzés „elődjének”, és emléket állítsak a „kifejezésnek”, mert ez a valaha általánosan ismert szó (fogalom?) teljesen „kiveszett” a köztudatból is. Itt a Balaton-felvidéken is csak Dörgicsén egy utcanev őrzi még az emlékét (valószínűleg ott lehetett a pálinkafőzde, mert egy falu széli utcának a neve),

[\[https://utcaereso.hu/dorgicse-kukolla_utca#p=17/17.72135/46.91888&search-city0=D%C3%B6rgicse&search-street0=Kukolla+utca&search-number0=hsz&lat0=46.91849899291992&lon0=17.721500396728516&router_car_mode_leggyorsabb=false&router_car_mode_legrovidebb=false&router_cycle_mode_biztonsagos=false&router_cycle_mode_bator=false&router_active=\[object%20Object\]](https://utcaereso.hu/dorgicse-kukolla_utca#p=17/17.72135/46.91888&search-city0=D%C3%B6rgicse&search-street0=Kukolla+utca&search-number0=hsz&lat0=46.91849899291992&lon0=17.721500396728516&router_car_mode_leggyorsabb=false&router_car_mode_legrovidebb=false&router_cycle_mode_biztonsagos=false&router_cycle_mode_bator=false&router_active=[object%20Object])

illetve egy mezőszentgyörgyi székhelyű cég nevében is megtalálható (Kukolla Agro KFT) , amelynek abban a majorban van a központja, amit Kukollának hívtak.

A Dunántúl településtörténete VI. XI-XIX. század

Településtörténeti konferencia anyaga (Veszprém, 1984)

Ny. Nagy István: Ipartörténeti vonatkozások Veszprém Megye földrajzi neveiben

A régi, kis helyi szeszfőzdek emlékét őrzi Kukolla földrajzi nevünk. Elsődleges megjelenésük épülethez kötődik. Kővágóörsön például évszázadokon keresztül itt kapott helyet az evangélikus egyház pálinkafőző háza . Másodlagosan pálinkafőző helyre utalnak : Pálinkaházi dülő,-tábla, Kukolla kertek ,- hid, - köz, -rét . Hegymagason Kukolla dombos szántó . Nevét onnan nyerte, hogy az egyik pincénél “kukolláztak” , vagyis pálinkátfőztek engedély nélkül.

VÁSZOLY

KUKOLLA MALMOK

Keszler-malom | Ma lakóház

A pálinkaházat 1806-ban helybéli kőművesek építették, akik munkájuk fejében 3 évig mentesültek a közterhek alól. A pálinkafőzde épületét nem csak itt Vászolyon ismerik KUKOLLA néven, ugyanígy hívják a környező falvakban is.
A tó lefolyójánál indul a vászolyi Séd patak, melyen az 1700-as évektől 1952-ig több vízmalom is működött. A lefolyótól, néhány méterre, a patak jobb partján ma is áll a volt Király malom, Ma lakóház.

Király-malom | Ma lakóház

szt. Jakab forrás

Bagó-malom | Ma lakóház

Sövény-malom | Ma lakóház

Esküdt-malom | Ma lakóház

Nagy Imre-malom | Ma vendégház